

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP ORP Ostrava II
Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009132

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II

Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009132

Evaluační zpráva č. 8

Cíl evaluace: Vyhodnocení naplňování cílů projektu v rámci aktivit implementace a zhodnocení efektivity vzdělávacích akcí

Cílová skupina: zapojené subjekty, účastníci implementačních aktivit a vzdělávacích akcí, vedoucí pracovníci a pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení, pracovníci organizací působících v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání, rodiče dětí a žáků, členové Řídícího výboru MAP ORP Ostrava II a pracovních skupin, děti, žáci a další osoby působící v oblasti školství a vzdělávání účastníci se vzdělávacích aktivit

Souhrnně zpracováno za celé období realizace projektu: 03/2018 – 02/2022, zpracováno v období 01-02/2022

Schváleno: Řídící výbor MAP ORP Ostrava II, 24.02.2022

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP ORP Ostrava II

Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009132

Obsah

Úvod	3
Popis klíčové aktivity projektu „Implementace MAP“ a jejích cílů.....	4
Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti předškolního vzdělávání a péče.....	5
Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti rozvoje gramotností a kompetencí.....	7
Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti inkluzivního vzdělávání	11
Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti polytechnického vzdělávání	12
Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti kariérového poradenství	12
Hodnocení implementačních a vzdělávacích aktivit, přínosu projektu a vyvození závěrů	13

Úvod

Dne 31.10.2019 schválil Řídící výbor MAP ORP Ostrava II počet, harmonogram, cíle a výběr cílových skupin pro jednotlivá evaluační šetření v rámci projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II., reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009132. Cílem evaluace je vyhodnocení naplňování cílů projektu v rámci aktivit implementace a zhodnocení efektivity vzdělávacích akcí.

Jako cílová skupina této evaluace byli zvoleni: zapojené subjekty, účastníci implementačních aktivit a vzdělávacích akcí, pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení vč. vedoucích pedagogických pracovníků, pracovníci organizací působících v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže, rodiče dětí a žáků, děti a žáci, pracovníci organizací působících ve vzdělávání, výzkumu a poradenství, členové řídicího výboru projektu a pracovních skupin účastníci se vzdělávacích akcí.

Respondenti této evaluace byli osloveni prostřednictvím dotazníkových šetření, kdy největší výstupy poskytly dvě dotazníková šetření týkající se průběhu a přínosu projektu, jejichž součástí byly dotazy směřované k oblasti vzdělávání a implementačních aktivit. Výstupy k této oblasti poskytly také osobní rozhovory s účastníky a zprostředkované informace členů pracovních skupin a analytiků.

Za dobu realizace projektu bylo realizováno mnoho implementačních a vzdělávacích aktivit pokrývajících potřeby aktérů v území v oblasti školství a vzdělávání, jejichž potřebnost v průběhu realizace projektu vyplynula z realizovaných šetření, tedy přímo z podnětů cílových skupin projektu, akčních plánů projektu a doporučení členů pracovních skupin. Cílem aktivit byla podpora konkrétních opatření vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávání v území ORP Ostrava.

Popis klíčové aktivity projektu „Implementace MAP“ a jejich cílů

Implementace MAP je zaměřena na systematickou spolupráci při vzájemném vzdělávání a předávání zkušeností napříč územím. Cílem aktivit je podpora konkrétních opatření vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávání v území ORP Ostrava, a to prostřednictvím realizace neinvestičních aktivit, které korespondují se specifiky území, odráží rozdílnost potřeb jednotlivých vzdělávacích zařízení a zřizovatelů, s ohledem na místní potřeby města Ostravy i menších obcí a měst náležících do správního obvodu ORP Ostrava. Implementační aktivity vychází z prioritních oblastí dle schváleného MAP a schváleného Akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava 2017-2018. Návrhy konkrétních implementovaných opatření vznikaly v souladu s MAP a akčním plánem v průběhu realizace projektu MAP ORP Ostrava II, na platformách jednotlivých pracovních skupin dle odborného zaměření skupiny, na základě konkrétních výstupů a doporučení pracovních skupin. Vzhledem k tomu, že odborné pracovní skupiny jsou v MAP II v maximální možné míře zachovány z MAP I, byla zachována kontinuita akčního plánování i ve vztahu k implementaci již dříve nastavených potřeb pro realizaci jednotlivých aktivit. Pracovní skupiny v rámci MAP I pojmenovaly potřeby a navrhly způsoby řešení. Na toto navazuje implementace aktivit v rámci MAP II. Vzhledem k vyvíjejícím se potřebám ze strany škol, zřizovatelů a z toho vyplývajícím aktualizacím ročních akčních plánů a strategického rámce, nebylo možné předem na dobu 4 let jasně a přesně definovat aktivity, které bude opravdu nutné realizovat. Je nutné si také uvědomit, že samotné statutární město Ostrava velmi významně finančně podporuje aktivity a projekty škol a zřizovatelů z rozpočtu města. Jedná se každoročně o finanční dotace v celkovém objemu cca 40-50 mil. Kč na podporu školství, vzdělávání, bilingvní a cizojazyčnou výuku, talentmanagement a podporu přírodovědného a polytechnického vzdělávání. Mnoho aktivit pojmenovaných v MAP ORP Ostrava tak bylo realizováno z těchto finančních prostředků, mimo rozpočet MAP ORP Ostrava II. Snahou bylo do implementačních aktivit zapojit všechny školy, které projeví zájem o zapojení do projektu.

Témata implementace MAP

V souladu s dílčími cíli schváleného Strategického rámce priorit MAP byla pro implementaci aktivit MAP vybrána čtyři témata dle metodiky MAP. Tři z nich spadají do povinně volitelných témat, jedno je volitelné.

Vybraná témata:

- a) Implementace aktivit MAP pro realizaci povinného opatření č. 1 Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost, inkluze a kvalita.
- b) Implementace aktivit MAP pro realizaci povinného opatření č. 2 Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání.
- c) Implementace aktivit MAP pro realizaci povinného opatření č. 3 Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.
- d) Implementace aktivit k naplnění doporučeného opatření MAP č. 4 Kariérové poradenství

Oblasti implementace MAP

Témata implementace MAP byla naplněna v následujících 5 oblastech:

- a) Inkluzivní vzdělávání (samotné i průřezové téma jednotlivých opatření)
- b) Předškolní vzdělávání

- c) Rozvoj gramotností a kompetencí
- d) Polytechnické vzdělávání (průřezové téma jednotlivých opatření)
- e) Kariérové poradenství

Prostřednictvím implementačních aktivit byly naplňovány strategické cíle stanovené Strategickým rámcem MAP do roku 2023 a také úkoly stanovené pracovními skupinami projektu v jednotlivých akčních plánech. Veškeré strategické dokumenty (Strategický plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2023, Schválené investiční priority, Akční plány) ve všech schválených verzích je možno nalézt na www.map.ostrava.cz. Dílčí cíle schváleného Strategického rámce MAP, ze kterých vycházely navrhované aktivity lze shrnout následovně:

- podpora kvantity i kvality lidských zdrojů, zvyšování odbornosti pedagogických i nepedagogických pracovníků škol, školských zařízení a organizací zájmového a neformálního vzdělávání, podpora osobnostního růstu,
- spolupráce školy s rodinou, spolupráce se zřizovateli, s relevantními středními a vysokými školami, poradenskými zařízeními, externími odborníky, neziskovým sektorem a vzájemná spolupráce škol,
- podpora personálního zajištění v oblasti cizích jazyků, čtenářské a matematické gramotnosti a specializovaných dovedností ve školách a ŠZ,
- rozvoj lidských zdrojů v oblasti inkluzivního vzdělávání, podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, podpora motivace žáků k učení, rozvoj zdravého klimatu ve školách, podpora mimoškolních aktivit,
- personální rozvoj v oblasti kariérového poradenství ve vzdělávacích zařízeních, podpora spolupráce škol, vzdělávacích zařízení a partnerů v oblasti kariérového poradenství.

Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti předškolního vzdělávání a péče

V oblasti předškolního vzdělávání a péče byly realizovány tyto implementační a vzdělávací aktivity, popř. kulaté stoly:

Šachy pro nejmenší

Aktivita uskutečněná v MŠ Hornická 43 A, Ostrava. Kvalifikovaná lektorka Mgr. Tatsiana Bahatka vyučovala děti předškolního věku hrát šachy prostřednictvím své unikátní metody „Šachové království“. Jednotlivých lekcí se účastnily také pedagogové z jiných MŠ/SVČ Korunka, ve školním roce 2018/2019 proškoleni 10 pedagogů, ve školním roce 2019/2020 proškoleni 20 pedagogů. Tito proškolení pedagogové předávají své znalosti dále pedagogům vlastní školy, po dohodě i z jiných MŠ. Cílem bylo také vytvoření metodiky – po dohodě s lektorkou a s ohledem na pandemii koronaviru byly lekce natáčeny a následně zpracovány do ucelené metodiky (24 lekcí + závěrečný šachový turnaj). Cíle této aktivity byly naplněny, proškoleni minimálně 30 pedagogů, vznikla videometodika, která je distribuována školám dle jejich zájmu. Minimálně jeden proškolený pedagog je zaměstnancem SVČ Korunka, které je zapojeno do celostátního projektu Šachy do škol. Po absolvování lekcí začal tento pedagog vyučovat šachy pro nejmenší v mateřských školách, jejichž pedagogové se lekcí neúčastnili.

Polytechnické vzdělávání v MŠ v ORP Ostrava

Cílem této aktivity bylo vzbudit v dětech zájem o řemeslo a zvýšení jejich manuální zručnosti. V průběhu projektu byly uskutečněny kurzy polytechnického vzdělávání (základů řemeslné výroby), ve kterých se děti seznámily s dílenským nářadím a jeho správným používáním, například s kladivem, šroubováky a pilníky různých velikostí, smirkovým papírem, vrtačkou, dřevěnými polotovary, spojovacím materiálem a dalšími pomůckami a materiály v oblasti řemeslné výroby. Prostřednictvím kurzů byla rozvíjena dětská představitost, zručnost, jemná motorika, trpělivost a cílevědomost. Cílem bylo také vzbudit v dětech zájem o řemeslo jako takové a podpořit jejich budoucí uplatnění na trhu práce. Kurzy proběhly v celkem 55 mateřských školách zapojených do MAP II. 1 kurz obsahoval 5 lekcí, vždy jedna lekce týdně pro šest dětí z jedné MŠ, vždy maximálně 2 lekce (skupiny) v 1 jednom dni v 1 mateřské škole, dle požadavku MŠ na počet zapojených dětí (6 nebo 12). Délka jedné lekce činila 60 minut. V rámci kurzů si děti vyrobily 5 řemeslných výrobků (udička, lodička, formule, robot, letadlo), které si mohly ponechat. Cílovou skupinou bylo 660 dětí z ORP Ostrava. Cíle aktivity byly naplněny, aktivita byla ze strany škol hodnocena velmi pozitivně. O kvalitě aktivity realizované Dolní oblastí VÍTKOVICE i vzbuzení zájmu o polytechnické/řemeslné aktivity v MŠ vypovídá zvýšený počet žádostí mateřských škol o spolufinancování stejné nebo obdobné aktivity, případně nákupu vybavení v programech podpory statutárního města Ostravy.

Nemocnice pro medvídky

Aktivita pro děti předškolního věku vedoucí k přiblížení profese lékaře, vybavení operačního sálu, lékařských nástrojů. Děti získaly informace o lidských orgánech a základech zdravého stravování, prostřednictvím handicapovaných postaviček se pak děti naučily, že handicap není nic, čeho by se měly bát a handicapované lidé to jsou také „normální lidé“ jako oni. Aktivita proběhla v celkem 28 MŠ zapojených do MAP s účastí cca 1 200 dětí. Cíl aktivity byl naplněn, děti získaly povědomí o výše uvedeném.

Kulaté stoly

V rámci oblasti předškolního vzdělávání byly uskutečněny dva kulaté stoly. Kulatý stůl s OSU, tedy se zástupci Ostravské univerzity, uskutečněný v březnu 2019, měl za cíl nastavení vzájemné spolupráce, řešení aktuálních problémů v oblasti předškolního vzdělávání, přenos potřeb MŠ na akademickou půdu včetně spolupráce se zástupci MAP ORP Ostrava II. Druhý kulatý stůl, uskutečněný v říjnu 2020, s účastí pouze ředitelů a pedagogů MŠ se uskutečnil s cílem nastavení spolupráce mezi mateřskými školami a sdílení příkladů dobré praxe a zkušeností. Oba kulaté stoly naplnily svůj účel, spolupráce s Ostravskou univerzitou fungovala bez problémů po celou dobu projektu, mateřské školy účastníci se druhého kulatého stolu se vzájemně propojily a spolupracují dodnes.

Desetidílný kurz Logopedické prevence a intervence a navazující vznik platformy pro pedagogy se speciálně pedagogickým vzděláním

Desetidílný kurz logopedické prevence a intervence byl realizován distančně v roce 2021. Na kurz se přihlásilo cca 170 pedagogů předškolního věku. Lektorkami byly zaměstnankyně SPC Kpt. Vajdy, Ostrava,

čímž byla zajištěna odbornost kurzu. Obsahem těchto přednášek bylo zaměření na ontogenetický vývoj řeči, narušenou komunikační schopnost, formy logopedické diagnostiky, diferenciální diagnostiku logopedická prevence napříč jednotlivými jazykovými rovinami, logopedickou intervencí v závislosti na věku dítěte atd. Díky této aktivitě došlo k rozšíření znalostí zapojených pedagožek v dané oblasti a tím také podpoře vzdělávání a rozvoje dětí v daných mateřských školách. Na kurz navazoval vznik platformy pro speciální pedagogy, do které se zapojilo cca 80 pedagogů. V rámci platformy byly uskutečněny dvě přednášky se speciálně pedagogickým tématem.

Příklady dalších realizovaných vzdělávacích aktivit¹

Spolupráce MŠ s rodinou, AAK – nácvik gest a jejich využití v praxi, Jak vytvořit v MŠ podnětné prostředí k rozvíjení spolupráce s rodinou, Práce s doporučením ŠPZ a podpůrná opatření v praxi MŠ, Knižní festival Ostrava, Jak šachová hra ovlivňuje život dítěte, ADHD – příčiny a metody práce, Ochrana zdraví se zaměřením na pedagogy, Podpora technického vzdělávání, Otázka laterality v předškolním a školním věku, leváctví, ČŠI – Jak na čtenářskou, matematickou gramotnost + základní vymezení práce ČŠI, Znaková řeč, Hlas a jeho ochrana u pedagogických pracovníků, Radikální změny ve financování škol – Phmax, Romské dítě v kontextu sociálního vyloučení, Komunikace ve škole aneb jak odolat manipulaci ze strany rodiče, Metodická poradna pro vedoucí zaměstnance MŠ a ZŠ, Vyhledávání a rozvíjení nadání v MŠ, Knižní festival 2020, Komunikační dovednosti v praxi, Seminář na obsluhu digitálních aplikací pro realizaci distančního vzdělávání, Dovednosti v MS PowerPoint, Proč učit děti hrát šachy, Pedagog mezi paragrafy, Psychohygienu, Jak využít robotické pomůcky v MŠ, Jak podpořit logické myšlení u dětí v MŠ, Jak pomoci dítěti k přirozenému přechodu z předškolního do základního vzdělávání, Rodina a dítě v normě a mimo normu, Rozvoj číselných představ Hejného metodou, Rozvoj prostorových představ Hejného metodou, Exkurze – skutečně zdravá škola, Rozvoj řeči u dětí v ranném až předškolním věku, Setkání (nejen) s Numeráčky (rozvoj nadání a talentu), Vztah ředitele školy a zřizovatele, Talent a jeho základní atributy, Zákoník práce v praxi ředitele školy – problematika odměňování zaměstnanců škol a školských zařízení.

Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti rozvoje gramotnosti a kompetencí

Corinth 3D výukový software

V rámci podpory rozvoje polytechnického vzdělávání, gramotností a kompetencí byly z rozpočtu projektu uhrazeny roční licence unikátního 3D software od společnosti Corinth. Výukový software, vyvíjený ve spolupráci s Univerzitou Karlovou v Praze, obsahuje více než 1.500 3D modelů rozdělených do různých knihoven – biologie rostlin, biologie zvířat, biologie člověka, chemie, fyzika, matematika/geometrie aj. Obsah je založen na moderních zobrazovacích metodách, interaktivních 3D modelech a simulacích, obsahuje mikroskopické snímky, animace a videa, rozšířenou realitu, možnost 3D modely otáčet. Software umožňuje přepnutí do angličtiny, což umožňuje jeho využití také v hodinách

¹ Mnohé z uvedených aktivit mohli využít ředitelé a pedagogové mateřských i základních škol, v dokumentu se tedy vyskytují názvy některých aktivit opakovaně.

cizího jazyka. V rámci každé školy mohli software využívat všichni pedagogové i žáci školy (každé škole poskytnuto v rámci licence 200 „přístupů“). Poskytnutí software bylo doplněno o seminář pro pedagogy – jak se softwarem pracovat, aby jej škola mohla naplno využívat. V době pandemie koronaviru bylo zásadní také to, že software byl dostupný jak ze školy, tak z domácích počítačů žáků i pedagogů.

Participace na dílčích aktivitách projektu Šachy do škol

K plnění projektu Šachy do škol byla v území ORP Ostrava uzavřena dvě memoranda. Prvním bylo Memorandum o spolupráci mezi statutárním městem Ostrava (v rámci projektu MAP ORP Ostrava II) a Šachovým svazem ČR, na což následně navázalo čtyřstranné memorandum mezi statutárním městem Ostrava, Šachovým svazem ČR, Ostravskou univerzitou a SVČ Korunka, které projekt Šachy do škol v ORP Ostrava zaštiťuje a realizuje. Cílem spolupráce je zejména implementace šachu do přímé školní výuky, případně zřízení šachových kroužků. Projekt Šachy do škol, pořádaný Šachovým svazem, umožňuje absolvovat online šachový kurz trenérů 4. třídy zdarma pro budoucí i stávající pedagogy. Cílem je také zapojení šachu do přípravy budoucích pedagogů na Ostravské univerzitě. V rámci této implementační aktivity byly pořádány semináře Jak učit děti hrát šachy, Proč učit děti hrát šachy a Jak šachová hra ovlivňuje život dítěte. Realizační tým MAP mj. poskytoval školám informace, odkazy nebo pomáhal sladit spolupráci škol a SVČ Korunka. Do projektu Šachy do škol je zapojeno min. 15 mateřských škol, min. 15 základních škol a SVČ Korunka, které poskytuje organizační zabezpečení, metodickou i materiální podporu a také své pedagogy k implementaci šachu přímo ve školách.

Kurz programování CODE4FUN

Kurz programování zaměřený na účastníky bez předchozí znalosti programovacího jazyka a počítačového vývoje. Cílem dvanáctidílného kurzu bylo seznámení pedagogů s anatomií programovacích jazyků a osvojení si programovacího jazyk JavaScript na úroveň samostatné tvorby. Pedagogové byli seznámeni se základy vytváření objektů a objektově orientovaného programování, pracovali v prostředí p5js, které je navrženo specificky pro ne-programátory, ale zároveň nabízí nekonečné možnosti zkušeným programátorům. Kurzu se účastnili 4 pedagogové.

Matematická platforma www.matematika.ostrava.cz

Na základě zájmu škol a dle doporučení pracovní skupiny pro matematickou gramotnost a k rozvoji potenciálu každého žáka byl z rozpočtu projektu uhrazen vznik webové platformy, jejímž cílem je sdílení příkladů dobré praxe, metodik, materiálů, zkušeností (také v rámci možnosti zapojit se do online diskuse), událostí a dalších informací. Jedná se jednu z mála aktivit, u které se nepodařilo naplnit její potenciál – bude rozvedeno v závěru evaluační zprávy.

Podpora školních knihoven

Jedním z cílů projektu je podpora rozvoje čtenářské a informační gramotnosti na základních školách v ORP Ostrava prostřednictvím podpory rozvoje školních knihoven jako odborných, studijních a informačních center škol. Za účelem pilotní podpory a ověření fungování pozice Experta čtenářské gramotnosti – školního knihovníka ve vybraných základních školách v území byly na období září 2021 –

únor 2022 vytvořeny pozice 10 expertů čtenářské gramotnosti – školních knihovníků. Mimo vytvoření samotných pozic školních knihovníků zajišťuje projekt skrze pozice metodika školních knihovníků jejich metodickou podporu, vedení a odborné vzdělávání. Ve spolupráci s Moravskoslezskou vědeckou knihovnou byl realizován dvoudenní kurz pro školní knihovníky/pracovníky školních knihoven, připravovány byly další odborné přednášky, kulatý stůl aj. Do této podpory je zapojeno 10 základních škol z ORP Ostrava. Odborného vzdělávání se mohlo účastnit nejen 10 vybraných školních knihovníků, ale i ostatní školní knihovníci/pedagogové spravující školní knihovny z ORP Ostrava. Pro školní knihovníky byla na webu projektu zřízena sekce s užitečnými odkazy.

Besedy se spisovateli v MŠ a ZŠ

V celkem 19 základních školách a 18 mateřských školách proběhly besedy se známými autory knih určených pro děti a mládež – A. Vašíčkem, L. Rožnovskou a Z. Pospíšilovou. Cílem těchto besed bylo seznámení dětí s populárními autory, zvýšení jejich zájmu o četbu, knihy a v obecné rovině podpora čtenářské (pre)gramotnosti.

Soutěž o nejlepší školní knihovnu na Ostravsku

Soutěž pořádána u příležitosti Mezinárodního měsíce školních knihoven. Obsahem soutěže bylo vtipnou formou představit školní knihovnu/školní informační centrum. Přihlášené školy zasílaly ve stanové době své příspěvky – prezentace své školní knihovny pod vedením pedagoga. Zasláné materiály byly vyhodnoceny členy PS pro čtenářskou gramotnost. Vybraní výherci byli pozváni k prezentaci svých prací a byla jim slavnostně předána cena v podobě poukázek na zakoupení knížek do školní knihovny. Do soutěže se zapojilo 6 školních knihoven.

Mediální gramotnost a kybernetická bezpečnost

Ve školním roce 2020/2021 byly ve spolupráci s Moravskoslezskou vědeckou knihovnou v Ostravě, partnerem projektu, nabízeny základním školám lekce k mediální gramotnosti a kybernetické bezpečnosti pro žáky 2. stupně základních škol. Lekce trvaly zpravidla 2 vyučovací hodiny a buď byly realizovány přímo ve školách nebo proběhly online (případně byla škole předána nahrávka pro přehrání ve škole). Celkem bylo realizováno 11 lekcí ve 4 školách (do aktivity bylo původně přihlášeno 21 škol). Lekce **mediální gramotnosti** se odvíjejí od základních otázek, které bychom si měli klást, když čteme jakoukoliv zprávu v tisku nebo na internetu – kdo je jejím autorem, zda toto sdělení je subjektivní, jestli se nejedná o placenou reklamu. Část je věnována také důležitosti veřejnoprávních médií, fungování českého soukromého mediálního trhu a osobě novináře jako takové. Tyto lekce jsou vhodné pro žáky 7. až 9. tříd. Lekce **kybernetické bezpečnosti** jsou vhodné pro žáky všech tříd druhého stupně ZŠ. U žáků 5. a 6. ročníků lekce řeší chování na sociálních sítích, soukromí na internetu, správné nastavení hesel, digitální stopu nebo například kyberšikanu. U starších žáků jsou přidány i příklady kybernetických útoků a formy kyberkriminality. Během lekcí se s žáky hodně diskutuje – jak nad zkušenostmi samotných žáků, tak i nad konkrétními příklady, které má lektorka připraveny.

Kompetence pro život (Průřezové téma náležící také do oblasti inkluzivního vzdělávání)

Kompetence pro život je název v České republice ojedinělého projektu, který nabízí učitelům a jejich žákům implementaci měkkých dovedností zajímavým a zábavným způsobem. Cílem tohoto vzdělávacího programu (workshopu) bylo připravit pedagogy (celé sborovny) k využití výukových materiálů pro rozvoj měkkých kompetencí žáků na základní škole a zároveň si prakticky vyzkoušet, jak pomocí jednotlivých aktivit kompetence u žáků efektivně rozvíjet. Pedagogové byli seznámeni s ověřenými programy ve formě praktických manuálů a cvičení, které si během kurzu osobně a aktivně vyzkoušeli prostřednictvím různých řízených skupinových aktivit. Každý absolvent tohoto workshopu má následně umožněn přístup do databáze cvičení na webovém portálu, kde je k dispozici přes 500 cvičení, členěných dle předmětů, ročníků, časového rozsahu a rozvíjených kompetencí. Vzdělávání bylo uhrazeno dvěma školám (56 pedagogů), které projevíly zájem s tím, že následně budou prostřednictvím komunikačních kanálů projektu sdíleny zkušenosti s tímto programem a dojde k představení jeho výhod školám.

Knižní festival Ostrava 2019, 2020

Aktivita spočívající v partnerství MAP ORP Ostrava II na knižních festivalech. MAP zajistil volné vstupenky pro pedagogy a žáky škol, kteří se tak mohli zdarma účastnit těchto událostí. V rámci ročníku 2020 MAP nad rámec vstupenek dohodl s realizátory festivalu uskutečnění workshopů na míru – workshopy se týkaly tvorby školních časopisů. V roce 2020 se v rámci knižního festivalu uskutečnila také literární soutěž pro děti, žáky a studenty „Napiš si svou povídku“, která byla plně v gesci pracovní skupiny pro čtenářskou gramotnost MAP ORP Ostrava II. Cílem aktivity byla podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, podpora a motivace k četbě a zájmu o literaturu dětí a žáků škol v ORP Ostrava.

Rodilí mluvčí do škol/SVČ

V rámci spolupráce s Ostrava Expat Centre, iniciativou poskytující servis kvalifikovaným cizincům žijícím v Ostravě (tzv. bílé límečky), byly sdíleny informace důležité například pro vzdělávání dětí cizinců, členové realizačního týmu propojovali poptávku vzdělávacích subjektů (školy, SVČ) s možnostmi Ostrava Expat Centre, které vyhledávalo vhodné cizince do škol. V rámci této spolupráce a také ve spolupráci s MOB Poruba byly získány kontakty na rodilé mluvčí (ruština, španělština), kteří následně působili v základních školách v ORP Ostrava v hodinách tzv. „druhého jazyka“. Do aktivity bylo zapojeno celkem 19 ZŠ.

Workshop Finanční svoboda

Do aktivity je zapojeno 6 základních škol z ORP Ostrava. Cílem je pomoci školám implementovat nejmodernější způsoby výuky finanční gramotnosti, předat učitelům a v praxi ukázat použití simulační hry Finanční svoboda jako prostředku pro moderní a efektivní výuku finanční gramotnosti a tím následně změnit myšlení, postoje a chování studentů k osobním financím.

Příklady dalších realizovaných vzdělávacích aktivit

Role knihoven v posílení čtenářské gramotnosti, Seznámení s nástroji pro rozvoj algoritmického myšlení, Aktivní práce s nástroji a pomůckami pro rozvoj algoritmického myšlení, Kulatý stůl se společností yourchance (finanční gramotnost), Edukační hry ve výuce (edularpy), Setkání pedagogů na VŠB-TUO (představení aktivit VŠB-TUO v oblasti technického vzdělávání), Líný učitel (zatraktivnění výuky), Podpora technického vzdělávání, ČŠI - Jak na čtenářskou a matematickou gramotnost a základní vymezení činnosti, obsahu a forem práce, Znaková řeč (makaton), Seminář u příležitosti Mezinárodního měsíce školních knihoven, Workshop v Ostrava Expat Centre (představení nabídky OEC pro školy, Školení na obsluhu aplikací pro distanční vzdělávání (MS Teams, Google Classroom), CLIL nejen v rámci distanční výuky, Semináře k revizi RVP ZV v oblasti ICT + seznámení s programováním v jazyce Scratch, Moderní dětská literatura pro děti (1./2. stupeň),

Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti inkluzivního vzdělávání

Do oblasti implementačních a vzdělávacích aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání náleží vzdělávání sboroven Kompetence pro život – viz výše. Dále byly uhrazeny/realizovány následující aktivity:

Kid's Skills

Vzdělávací aktivita, do které bylo zapojeno 19 základních škol z ORP Ostrava (19 odborných pozic – školní psychologové, speciální pedagogové, výchovní poradci nebo jiní pedagogové). Kurz "Kids' Skills" je zaměřen na řešení problémů dětí a žáků s poruchami chování, dětí ze sociálně vyloučených lokalit a sociálně slabých rodin. Principem této metody je překonávání problémů dětí a žáků pomocí jejich zapojení při učení se novým dovednostem.

PARA TOUR

Aktivita sloužící k získání povědomí o životě tělesně postižených, pochopení a propojení života lidí s hendikepem, snazší začlenění dětí s hendikepem do třídy a života školy a tím k naplnění cíle „zlepšení klimatu školy“. Do aktivity bylo zapojeno 6 škol, které projevíly zájem.

Příklady dalších realizovaných vzdělávacích aktivit

Kurz logopedické prevence a intervence (průřezové téma), zřízena Platforma pro pedagogy se spec. ped. vzděláním, AAK – nácvik gest, Workshop – rovné příležitosti, Kyberšikana a rizika elektronické komunikace, Lhaní ve škole, ADHD – příčiny a metody práce, Adolescence – norma a poruchy, Jak zvládnout syndrom vyhoření, Drogy a jak efektivně učit, Romské dítě v kontextu sociálního vyloučení, Komunikace ve škole aneb jak odolat manipulaci ze strany rodičů a žáků, Trestní odpovědnost dětí a dospělých, Možnosti a limity psychiatrie v péči o děti a obrazy závažných poruch u dětí, Asistent pedagoga a jeho postavení ve vzdělávacím procesu, Netolismus a gambling u žáků, Komunikační dovednosti v praxi, Pedagog mezi paragrafy, Prevence, diagnostika a řešení kyberšikany ve školách, Komunikace s rodiči problémového žáka, Jak vést obtížný rozhovor, Psychohygienu, Formativní hodnocení, Samoregulace versus sebeovládání dětí a dospívajících na jejich cestě životem, Práce s problémovým dítětem, zvládání agrese, motivace žáka s ADHD, ohledem na základní koncepce

neurovývojových poruch/vad, Setkání rodičů dětí s dyslexií, Problematika vzdělávání nadaného žáka, Asertivní techniky – jak zvládat emoce, popř. dovednosti efektivní komunikace a řešení konfliktů, Rodina a dítě v normě a mimo normu, Talent a jeho základní atributy, Nerovnosti v přístupu ke vzdělání jako jeden z faktorů vzniku šikany a diskriminace v třídním kolektivu – důsledky pro vzdělávací systém a možnosti řešení, realizace projektových dní v ZOO Ostrava a Planetáriu Ostrava pro žáky ohrožené školním neúspěchem v souvislosti s dopady pandemie koronaviru (červenec + srpen 2021, součást letních doučovacích kempů/příměstských táborů realizovaných SVČ/DDM/školami).

Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti polytechnického vzdělávání

Oblast rozvoje polytechnického vzdělávání a řemesel v mateřských a základních školách v ORP Ostrava bylo vybráno jako jedno ze stěžejních témat nejen v rámci ORP Ostrava, ale také na celostátní úrovni. K oblasti polytechnického vzdělávání se vážou také dva indikátory (Počet produktů polytechnického vzdělávání – MŠ, Počet produktů polytechnického vzdělávání – ZŠ). Oba zmíněné indikátory byly naplněny v průběhu realizace projektu. Oblast polytechnického vzdělávání v MŠ byla podpořena realizací výše uvedené aktivity Polytechnické vzdělávání v MŠ v ORP Ostrava, do které bylo zapojeno 55 MŠ. V oblasti základního vzdělávání byl indikátor naplněn realizací série polytechnických aktivit pro žáky základních škol v ORP Ostrava.

Polytechnické vzdělávání v ZŠ v ORP Ostrava

Do aktivit bylo zapojeno 13 ZŠ z ORP Ostrava. V rámci realizovaného bloku dovednostních workshopů na každé zapojené ZŠ došlo k podnícení zájmu o polytechnické vzdělávání a rozvoji polytechnického vzdělávání vybrané skupiny žáků. Každá ze 13 zapojených škol si vybrala z pěti nabízených aktivit minimálně tři, které zde byly realizovány. Zvolené aktivity nabídly žákům kvalitní úroveň poznání a vzhled do nejrůznějších oblastí. Prostřednictvím těchto aktivit došlo k rozvoji znalosti technického prostředí, vytváření a fixování správných pracovních postupů a návyků. Dále aktivity přispěly k rozvoji spolupráce a vzájemné komunikace. Nabízené aktivity byly např.: základy obrábění dřeva a výroba dřevěných produktů, práce s elektrostavebnicemi, základy robotiky, chemické pokusy aj.

Příklady dalších realizovaných aktivit

Podpora technického vzdělávání, sdílení nabídek Dolní oblasti VÍTKOVICE – Svět techniky, VŠB-Technické univerzity Ostrava, iniciativy Fajna Dilna, uhrazení online ročních licencí vzdělávacího 3D software Corinth 3D, Jak využít robotické pomůcky u dětí v MŠ, Projektový den TechnIQ v SVČ Zábřeh, Projektový den v SVČ Moravská Ostrava.

Implementační a vzdělávací aktivity v oblasti kariérového poradenství

V rámci implementace kariérového poradenství a samostatného kariérového poradce (nebo pedagoga – kariérového poradce s úvazkem na KP) do běžné praxe škol se podílel MAP ORP Ostrava II na pilotním a následném projektu kariérových poradců v základních školách v ORP Ostrava, který pro město Ostravu zajišťuje Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, z.s., jehož spoluzakladateli jsou statutární město Ostrava,

Moravskoslezský kraj, Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, Svaz průmyslu a dopravy ČR a Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje. Z rozpočtu projektu byl uhrazen vznik webové platformy na podporu práce KP (sdílení metodických materiálů, příkladů aktivit s žáky, možností exkurzí aj.), byly uhrazeny licence diagnostického software Salmondo Junior pro pilotních 20 škol, byla uhrazena licence e-knihy Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání pro všechny školy v ORP Ostrava, pro více než 30 škol byly nakoupeny deskové hry Vzhůru do světa povolání. Pracovní skupina pro kariérové poradenství se metodicky podílela na vzniku webové platformy i obsahu vzdělávání kariérových poradců, které bylo realizováno prostřednictvím Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, z.s. V roce 2022 je do programu zapojeno 40 kariérových poradců v ORP Ostrava (z toho 33 pozic KP je financováno statutárním městem Ostrava v rámci programu podpory, zbylé školy hradí pozici KP z vlastních zdrojů nebo z projektů zjednodušeného vykazování (tzv. Šablon). Projekt ostravského kariérového poradenství byl oceněn Národní cenou kariérového poradenství 2021, čímž došlo asi k nejzásadnějšímu ocenění a evaluaci komplexního souboru realizovaných aktivit.

Vzdělávací aktivity realizované MAP ORP Ostrava II

Seminář pro kariérové poradce, výchovné poradce a další zájemce z řad pedagogů k e-knize Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání, zaškolení KP v obsluze programu Salmondo Junior, Hravé profesní poradenství, Kulatý stůl ke kariérovému poradenství, Diagnostika bez diagnostiky, Konference Volba kariéry v Ostravě.

Hodnocení implementačních a vzdělávacích aktivit, přínosu projektu a vyvození závěrů

Hodnocení implementačních a vzdělávacích aktivit vychází z provedených evaluačních šetření v průběhu realizace projektu, z dotazníků zpětné vazby, ale také ze zjišťování názorů účastníků vzdělávacích aktivit – např. účastníků z řad členů pracovních skupin, řídicího výboru aj.

Implementační aktivita **Šachy pro nejmenší** byla hodnocena již v průběhu realizace této aktivity, aby bylo zřejmé, zda je v zájmu pedagogů i realizátorů projektu v této aktivitě pokračovat. Osloveno bylo 10 pedagogů absolvujících lekce probíhající v MŠ Hornická 43A, Ostrava ve školním roce 2018/2019. Zjištěno bylo, že největší motivací pro pedagogy předškolního věku bylo naučit se něco nového. Účastníci svými vyjádřeními potvrdili, že rozsah lekcí je dostačující, účast na lekcích byla přínosná a na základě absolvování lekcí mateřská škola, kde pedagog vyučuje, podporuje zavedení výuky šachů do běžné výuky v dané MŠ. V době realizace šetření již 9 z 10 mateřských škol začalo s vlastní realizací výuky šachů, přičemž 8 MŠ má pro tuto aktivitu dostatečné vybavení a prostory. Devět z deseti MŠ také uvedlo, že registrují zájem rodičů o tuto aktivitu. V šesti mateřských školách se výuky šachů účastnili další pedagogové, kteří se tak metodicky připravovali na vlastní výuku. S ohledem na zjištěné závěry byla aktivita realizována i nadále, výstupem aktivity bylo vytvoření ucelené videometodiky, která je průběžně distribuována mateřským školám, které projeví zájem.

Dotazníkové šetření, realizované v červnu 2020, týkající se průběhu a přínosu projektu, poskytlo další zajímavé výstupy pro realizaci dalších projektových aktivit. Šetření se zúčastnilo 165 respondentů, přičemž největší podíl představovali ředitelé a pedagogové škol z ORP Ostrava (119 osob) a členové pracovních skupin (37 osob). Téměř 90 % všech respondentů uvedlo, že informovanost o nabízených aktivitách je dostatečná (zástupci MŠ – 94 %, zástupci ZŠ 92 %, členové PS 68 %). Obdobné výsledky byly zaznamenány také v otázce povědomí respondentů o možnosti účastnit se projektových aktivit zdarma (88 % všech respondentů, 92 % zástupců MŠ, 85 % zástupců ZŠ, 100 % zástupců PS). Nabídka vzdělávacích aktivit na internetových stránkách projektu je 96 % respondentů hodnocena kladně (stupně 1-3 na pětibodové škále). Pouze 5 respondentů vyjádřilo nespokojenost s obsahem nabídky vzdělávacích aktivit. Respondenti dále uvedli vzdělávací aktivity, které jim v nabídce schází (uvedeny jsou oblasti, které uvedlo alespoň 10 % respondentů): moderní vzdělávací metody, spolupráce s odborníky, přenos dobré praxe, legislativa, psychologie, speciální pedagogika, alternativní pedagogické směry, podpora nadání, spolupráce s jinými subjekty. Ředitelkám a pedagogům MŠ v nabídce MAP ORP Ostrava II scházely primárně tyto oblasti: legislativa, moderní a alternativní vzdělávací metody, speciální pedagogika, psychologie, spolupráce s odborníky z praxe i ostatními pedagogy a oblast nadání. Ředitelkám/ům a pedagogům ZŠ v nabídce MAP ORP Ostrava II nejvíce scházely oblast legislativy, speciální pedagogiky, alternativních/moderních vzdělávacích metod a spolupráce s jinými subjekty/přenos dobré praxe mezi školami. Zřizovatelé uvedli, že jim v nabídce vzdělávacích aktivit projektu schází legislativa, dále moderní vzdělávací metody, spolupráce s jinými subjekty a přenos dobré praxe, spolupráce s odborníky a psychologie. Členové pracovních skupin ve svých odpovědích uváděli nejčastěji speciální pedagogiku, moderní a alternativní výukové metody a pedagogické směry, spolupráce s odborníky z praxe a přenos dobré praxe. Na tyto požadavky reagoval realizační tým MAP ORP Ostrava II při plánování dalších projektových aktivit.

Zapojenost MŠ do aktivity Malý řemeslník Světa techniky a její hodnocení

Do projektu polytechnického vzdělávání v mateřských školách v ORP Ostrava bylo reálně zapojeno 55 mateřských škol nebo detašovaných pracovišť mateřských škol. Na otázku o zapojení školy odpovědělo celkem 99 respondentů, dle odpovědí bylo zapojeno 55 MŠ a nezapojeno 44 MŠ. Šestnáct mateřských škol by se nyní rozhodlo kurz absolvovat, 13 neprojevilo zájem, 15 o této aktivitě nic nevědělo (přesto, že byly všechny MŠ osloveny s nabídkou se do projektu zapojit). Maximální přínos projektu (na stupnici 1-9, kde 9 je nejvíce) pro děti spatřuje 37 respondentů, dalších 10 pak uvedlo známku v horní polovině škály. Tři respondenti naopak udělili této aktivitě nejnižší známku 1.

Zapojení mateřských škol do aktivity Šachy pro nejmenší a její hodnocení.

Do projektu Šachy pro nejmenší, který probíhá od roku 2018 v Mateřské škole Ostrava, Hornická 43A, příspěvková organizace, bylo zapojeno 30 pedagogů mateřských škol nebo středisek volného času. Pedagogové SVČ následně vyučovali šachy v dalších mateřských školách. Na otázku odpovědělo celkem 94 respondentů, dle odpovědí bylo zapojeno 22 respondentů, 17 z nich by se nyní rozhodlo kurz absolvovat, 28 neprojevilo zájem, 27 o této aktivitě neví. Maximální přínos projektu (na stupnici 1-9, kde

9 je nejvíce) pro děti spatřuje 13 respondentů, další 3 pak uvedlo známku v horní polovině škály. Tři respondenti naopak udělili nejnižší známku 1.

Vnímání přínosu setkávání ředitelů, pedagogů a dalších aktérů působících ve vzdělávání

Přibližně 90 % respondentů, kteří se vyjádřili k této otázce nebo alespoň k jedné z jejích částí, se domnívá, že setkávání ředitelů/ředitelů MŠ nebo jejich pedagogických kolegů s jinými ředitelkami, pedagogy z MŠ/ZŠ nebo s odborníky z praxe, je pro ně přínosné. Potvrzuje to tak jednu z podstat projektů MAP ORP Ostrava II, jehož cílem je setkávání ředitelů a jiných pedagogických pracovníků, a to až už vzájemně, nebo s jinými odborníky a sdílení dobré praxe napříč vzdělávací soustavou. Setkávání předškolních pedagogů v rámci přenosu dobré praxe považovalo za přínosné/vhodné 82 respondentů, naopak jako nepřínosné/nehodné je vidělo 8. Setkání ředitelů v rámci sdílení zkušeností považovalo za přínosné/vhodné 76 respondentů, jako nepřínosné/nehodné 9. Setkávání ředitelů/ředitelů MŠ s ředitelkami/řediteli ZŠ považovalo za přínosné/vhodné 68 respondentů, jako nepřínosné/nehodné 13. Setkávání předškolních pedagogů s odborníky z jiných resortů spatřovalo jako vhodné/přínosné 85 respondentů, opačně toto pak shledalo 5. Setkání předškolních pedagogů s jejich kolegy ze základních škol je vhodné/přínosné dle 71 respondentů, proti se pak staví 9.

Knižní festival Ostrava 2020

Nabídku volných vstupenek a účasti na workshopech využilo 16 škol, jejichž žáci se zároveň účastnili připravených workshopů (z 16 škol bylo 14, které obsahují ZŠ i MŠ), účast na festivalu bez workshopů uvedlo 15 škol, naopak nabídku nevyužilo 107 subjektů nebo osob.

Přínos účasti na knižním festivalu vidí odpovídající v setkání žáků s autory knih, poznání, jak se kniha píše, obohacení výuky, získání většího rozhledu o knižních novinkách pro pedagogy, získání nového způsobu komunikace se žáky, rozvoj čtenářské gramotnosti, přínos workshopů, možnost nahlédnout do zákulisí literatury, zúčastnit se besedy, autogramiády a doprovodného programu. Děti a žáci měli také možnost seznámit se s novými pomůckami, hrami a knihami v jiném prostředí než je škola. Akcí bylo možno v některých školách zařadit do projektového týdne „Malý čtenář“. Účast na akci umožnila školám nákup zajímavých knih a jiných materiálů za výhodné ceny. Protože byly dětem a žákům rozdávány vstupenky na celou dobu konání festivalu, využili této možnosti také rodiče a mohli prožít víkend „plný knih“. Dvě školy se vyjádřily také ve smyslu, že by obdobnou akci žáci nenavštívili, nebýt vstupenek poskytnutých z MAP.

Vnímání důležitosti podpory školních knihovníků v souvislosti se zlepšením čtenářské gramotnosti žáků

Podporu školních knihovníků vnímala jako důležitou součást zlepšení čtenářské gramotnosti u dětí a žáků valná většina respondentů. Respondenti uváděli, že je důležité množství času, které bude moci školní knihovník věnovat knihovně a žákům a vyzdvihli také potřebnost školní knihovny jako takové s ohledem na dostupnost knih žákům ze sociálně slabého prostředí. Podpora školních knihovníků je uváděna také řediteli a pedagogy mateřských škol. Dvacet sedm z nich uvedlo podporu školních

knihovníků jako důležitou pro rozvoj čtenářské gramotnosti, další uvedli alespoň spolupráci s místní pobočkou knihovny.

Hodnocení konkrétního přínosu aktivit MAP ORP Ostrava II v oblasti čtenářské gramotnosti

Respondenti považují za přínosné pořádané semináře, přenos informací pro školu, nabídku vstupenek na Knižní festival Ostrava, další zajímavé aktivity pro pedagogy i semináře pořádané v knihovnách. Přínos vidí také v informovanosti o nabízených aktivitách pořádaných nejen v rámci projektu, možnost zapojení se do soutěží, mapování příležitostí rozvoje, projektovou podporu škol, seznamování s novými trendy ve výuce a nové nápady v podpoře čtení. Respondenti zde vyjádřili také potřebu podpory školních knihoven, školních knihovníků, potřebu systematického financování. Pořádané akce by měly měnit místo konání s ohledem na dopravu žáků. Apel zazněl také na realizační tým – zjišťovat kvalitu lektorů, přínos akcí, neboť ne vždy odpovídá avízo akci samotné.

Matematická gramotnost

Nějakou formu podpory matematické gramotnosti (seminář, workshop, šachy pro nejmenší, šachy do škol) si uvědomovalo 23 respondentů, nejčastěji uváděny byly šachové aktivity, Abaku, kurzy programování v TietoEVRY a seminář České školní inspekce ke čtenářské a matematické gramotnosti. Na otázku neodpovědělo téměř 100 respondentů, dalších 45 respondentů odpovědělo buď velmi neurčitě, nebo uvedlo, že si konkrétní aktivity MAP neuvědomují nebo o nich neví. V hodnocení prospěšnosti uvedlo 23 osob, že aktivity MAP jsou přínosné a aplikovatelné do praxe.

Nejvíce žádanou oblastí rozvoje matematické gramotnosti, se kterou by školy uvítaly pomoc, byla Hejného metoda výuky matematiky (vč. využití Hejného metody v mateřských školách). Dále by školy uvítaly aktivity na podporu Montessori výuky matematiky a finanční gramotnost. Obě tyto oblasti byly následně podpořeny v dalších letech realizace projektu.

Inkluzivní vzdělávání

Nabídka školení pro práci se žáky se SVP se jevila jako dostatečná podle 103 respondentů (84 %), jako nedostatečnou ji hodnotilo pouze 11 z nich. Žádanými tématy vzdělávacích akcí jsou specifika komunikace s žákem s různým handicapem (zvláště zrak, sluch, tělesné), autismus, porucha komunikačních schopností – dysfázie, práce s mentálně postiženým dítětem, školení pro asistenty pedagoga, opožděný vývoj řeči, ADHD, v instituci neformálního vzdělávání – seminář o práci s návštěvníky se speciálními vzdělávacími potřebami různého věku, PC technika, o spolupráci s jinými organizacemi (OSPOD, psychiatr, odborní lékaři, instituce sociální sféry). Oceňovány byly aktivity se známými přednášejícími, které si školy obvykle nemohou ze svých rozpočtů dovolit financovat.

Kariérové poradenství

Ve školách, pokud se škola zabývá kariérovým poradenstvím, byli v roce 2020 výkonem této práce pověřeni ve 14 případech samostatní kariéroví poradci, v 55 případech výchovní poradci a v 9 případech třídní učitelé. Dle 37 respondentů nevykonával v příslušné škole kariérové poradenství nikdo. Pokud ve

škole vykonával kariérové poradenství někdo jiný, než samostatný kariérový poradce, výchovný poradce, třídní učitel, je to pak ředitel/ka školy, učitel výchovy k občanství, učitel pracovních činností nebo kariéerní centrum. Statutární město Ostrava za součinnosti projektu MAP ORP Ostrava II a ve spolupráci s Moravskoslezským paktem zaměstnanosti, z. s. realizovalo v roce 2019 pilotní projekt kariérového poradenství v základních školách v území ORP Ostrava. Do pilotního projektu bylo zapojeno 20 základních škol. V roce 2020 bylo v programech statutárního města Ostravy na poskytnutí finančních prostředků podpořeno již 33 základních škol (finanční prostředky poskytnuty na finanční zajištění pozic kariérových poradců). Z rozpočtu projektu MAP ORP Ostrava II byl v rámci pilotního projektu uhrazen vznik webové platformy www.infoprokarieru.cz a nákup aplikace Salmondo Junior pro podporu práce KP s žáky pilotních 20 škol. Celkem 16 respondentů uvedlo, že do pilotního projektu zapojeni nebyli, avšak o zřízení pozice kariérového poradce ve škole by měli zájem. Nabídku exkurzí na zmíněném portále využívalo aktivně 29 respondentů dotazníku. Nejvyužívanějšími diagnostickými nástroji v oblasti kariérového poradenství v roce 2020 byly v základních školách testy Úřadu práce ČR (téměř 38 % respondentů), dále program Salmondo Junior (8 %), jehož licence byly hrazeny z rozpočtu projektu, aplikace Můj život po škole od Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, z. s. (7 %) a Regio Advisor (4 %). Mezi podněty, které byly uváděny, patřilo pokračování financování pozic KP, nabídka zážitkových programů pro žáky, bezplatné testování profesní orientace, exkurze žáků, další rozvoj a podpora kariérových poradců všemi dostupnými prostředky a systémová podpora KP.

Další důležité informace pro evaluaci projektových implementačních a vzdělávacích aktivit poskytla **evaluace přínosu a průběhu projektu, realizovaná v roce 2021**. Do šetření se zapojilo celkem 263 osob (nejvíce bylo pedagogů – 159, ředitelů škol – 71 a členů pracovních skupin – 45). Jedním ze zjištění je, že zatímco mnoho respondentů, zejména ředitelů škol a pedagogů, si přeje získávat informace, metodické materiály, příklady dobré praxe a další informace, ale zároveň nesledují komunikační kanály projektu. Pouze 15 respondentů sleduje web i Facebook MAP II Ostrava alespoň jednou týdně, nepravidelně obě stránky sleduje dalších 38 respondentů. Největší je skupina 102 osob, které sledují nepravidelně webovou stránku. K odběru novinek z webu je přihlášeno cca 100 osob, v dotazníku toto uvedlo 33. Přesto, když vezmeme v potaz obsazenost atraktivních aktivit (doc. Koukolík, Bc. Velička, Mgr. Herman, JUDr. Meese, Mgr. Svobodová, kurz logopedické prevence a další) nebo počty návštěv stránek projektu, je zřejmé, že cílové skupiny si cestu k informacím z MAP najít umí, avšak selektují informace, kde mohou něco získat (pomůcky, vzdělávání) a informace ostatní, které pro ně nejsou atraktivní. Zároveň je zřejmá pasivita uživatelů informací z MAP, kdy tito reagují obvykle jen na vybrané atraktivní informace zaslané adresně e-mailem.

Nejvyužívanějšími aktivitami projektu byly, stejně jako při poslední evaluaci, semináře, webináře a jiné vzdělávací aktivity, které využívá 181 z 256 respondentů, kteří na otázku odpověděli. Celkem 45 respondentů uvedlo, že možnosti projektu nevyužívají vůbec.

Za více než rok trvání celosvětové pandemie koronaviru SARS-CoV-2 bylo v rámci MAP ORP Ostrava II uskutečněno několik aktivit na podporu distančního vzdělávání (webináře o využívání nástrojů MS

Teams a Google Classroom, spolupráce a přenos informací při distribuci darovaných notebooků žákům partnerem projektu TietoEVRY), školám byly rozesílány informační e-maily s nabídkami jiných subjektů, na internetových stránkách projektu byla zřízena sekce s užitečnými odkazy a nabídkami jiných subjektů, ředitelům byly poskytovány informace o možnostech získat notebooky nebo jinou techniku pro děti a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí. Téměř čtvrtina respondentů tyto aktivity vůbec nezaznamenala, naopak polovina z nich zaznamenala webináře pro ředitele/pedagogy o práci se softwarovými nástroji k distančnímu vzdělávání a necelých 40 procent pak využívala informační servis z webových nebo facebookových stránek projektu a e-mailu.

S nabídkou vzdělávacích aktivit bylo v polovině roku 2021 spokojeno 87 % respondentů (198 osob, školní známkování 1 nebo 2), jako dobrou ji spatřuje dalších 27 odpovídajících. Negativní známky 4 nebo 5 označili pouze 2 respondenti. Větší zájem byl zaznamenán o celkem 9 témat, kterými jsou sdílení příkladů dobré praxe, moderní vzdělávací metody, legislativa, spolupráce s odborníky z praxe, speciální pedagogika, psychologie, alternativní vzdělávací metody, podpora nadání, práce s nadanými a aktivity spolupráce s jinými subjekty. Tyto odpovědi korespondují s vyjádřenými potřebami v roce 2019, přestože v rámci projektu bylo uspořádáno několik poptávaných aktivit. Neustálá poptávka po obdobných tématech je pravděpodobně dána výrazným omezením prezenčních vzdělávacích aktivit v době pandemie a sníženým zájmem pedagogů o (distanční) vzdělávání v těchto tématech v době, kdy byli nuceni přejít na distanční způsob vzdělávání a absolvovat zejména vzdělávání k využívání IT nástrojů a online pomůcek.

Mezi pozitiva, která projekt přináší, uvedli respondenti spolupráci s jinými organizacemi (např. jiné MŠ, školy v obvodu, Dolní oblast VÍTKOVICE, SVČ, MS Pakt zaměstnanosti), spolupráci s jinými ředitelkami MŠ, spolupráci s odborníky v pracovních skupinách, spolupráci s jinými zřizovateli, informace ze seminářů, účast na seminářích, účast v pracovní skupině, využití informací z PS, pozitivní ohlas na možnost připomínkovat legislativní návrhy, účast na implementačních aktivitách, spolupráce se SŠ v okolí, exkurze, návštěvy, licence zakoupené z rozpočtu projektu, přehled o partnerech, využití odborníků pro vlastní praxi, sdílení příkladů dobré praxe, předávání informací mezi zástupci projektů, spolupráce v oblasti propagace, aktivní účast členů MAP a zaměstnanců SMO na akcích (odborná setkání, konference, workshopy), informace z oblasti rozvoje nadání, modernizace školy, nové náměty k práci, rozvoj kariérového poradenství ve škole díky MAP a Moravskoslezskému paktu zaměstnanosti, inspirace Malým řemeslníkem Světa techniky k vlastním polytechnickým aktivitám, MAP jako výrazný komunikační kanál a zavedení šachového kroužku.

Do aktivity Šachy pro nejmenší bylo v polovině roku 2021 zapojeno již více než 30 MŠ, 1 ZŠ a 1 SVČ. Pedagogové SVČ následně vyučovali šachy v dalších mateřských školách. Dvanáct hodnotitelů označilo šachy pro nejmenší známku 10 jako maximálně přínosné, naopak 7 respondentů neshledalo v této aktivitě žádný přínos. Při omezení výběru pouze na respondenty spjaté s MŠ, uvedlo šest z nich hodnocení 5 nebo nižší (škála 1-10, kde 1 znamená minimální a 10 maximální přínos). S ohledem na

anonymnost dotazníků není možné zjistit, zda se tyto respondenti v hodnocení zmýlili nebo zda skutečně ve výuce šachů v MŠ nevidí žádný reálný přínos.

Zapojení mateřských škol do vzdělávací aktivity „Logopedický preventista“, hodnocení přínosu

Tato zcela nová aktivita, realizovaná v roce 2021 jako desetidílný kurz vedený lektorkami z SPC Kpt. Vajdy v Ostravě, přinesla ORP Ostrava cca 120 pedagožek předškolního věku proškolených v oblasti logopedické prevence a intervence. Do kurzu bylo přihlášeno cca 170 účastníků. Kurz jako přínosný (hodnocení 6-10) hodnotilo 37 respondentů z 66 odpovědí vyjádřených formou udělení bodového hodnocení na škále 1-10, kde 10 bylo nejlepší, tedy nadpoloviční většina. Překvapivě žádný přínos dle zaznamenaného hodnocení v kurzu nevidí 17 účastníků. Srovnání údajů ukazuje, že negativnější hodnocení této aktivity uváděli respondenti, kteří se jí neúčastnili a nebyli schopni přínos adekvátně posoudit. Ve skupině respondentů uvádějících vazbu na MŠ byly uváděnými důvody horšího hodnocení distanční způsob a technické problémy při realizaci online, výuka teorie stejná jako na VŠ (respondenti s vystudovanou speciální pedagogikou neviděli v této části kurzu přínos, ovšem většina účastníků toto vzdělání nemá) a absence vizuálního kontaktu/nemožnost praktických ukázek nebo nemožnost prohlédnout si doprovodné materiály osobně). Realizační tým si je vědom technických problémů, které však nebylo možné předem eliminovat. K realizaci kurzu byla využívána aplikace MS Teams, která obdobnou datovou zátěž běžně zvládá, byly využity moderně vybavené místnosti Magistrátu města Ostravy určené k realizaci videokonferencí a přenosy byly vždy předem otestovány. V případě technických problémů byly tyto krátkodobého rázu, patrně způsobené nárazovým vyšším využitím datové sítě MMO, případně technickými problémy u účastníků kurzu, přesto je pochopitelné negativnější hodnocení respondentů z tohoto důvodu.

Od roku 2021 jsou pro speciální pedagogy realizovány vzdělávací aktivity o aktuálních speciálně pedagogických tématech vztahujících se k oblasti rozvoje řeči a souvisejících psychických funkcí. Dosud byly realizovány dva takového semináře s účastí cca 80 pedagogů (80 pedagogů na každé přednášce, stejný pedagogové na obou akcích).

Pozitivní hodnocení (na stupnici 1-10, kde 10 je nejvíce) v rozmezí 6-10 bodů udělilo této vícedílné vzdělávací aktivitě 39 respondentů z 64 relevantních odpovědí, naopak 16 respondentů přisoudilo těmto přednáškám nejnižší možné hodnocení (1 bod – žádný přínos). Z textových odpovědí vyplynulo, že byly přednášky kvalitnější než kurz logopedické prevence, ale opět chyběl vizuální kontakt, sdílení a možnost zhlédnout videa a další materiály z praxe.

Dosah aktivit na podporu čtenářské gramotnosti z projektu MAP ORP Ostrava II

Respondenti nejčastěji zaznamenali podporu v podobě volných vstupenek pro pedagogy a žáky na Knižní festival Ostrava 2019, 2020, podporu školních knihoven a knihovníků, sdílení příkladů dobré praxe a nabídku tištěných čtenářských metrů (osloveny všechny ZŠ zapojené do MAP – 83 ZŠ, zájem projevilo 33).

Zástupci základních škol v této souvislosti nejčastěji zmiňovali možnost zapojit se zdarma do nabízených aktivit, zdůraznění role školní knihovny, lepší výsledky žáků nejen v ČJ, vzdělávání pedagogů, možnost účastnit se knižního festivalu i žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí a zlepšení práce s textem u žáků. Z odpovědí vyplývá také to, že si školy váží jakékoliv podpory, která je bezplatná a rozšiřuje stávající nabídku, ale i skutečnost, že si zástupci ZŠ často pletou nabízenou podporu z různých projektů (MAP/SRP/SYPO a další).

Respondenti spatřují přínos pro ně samé v budování pevnějších rodinných vztahů, vytvoření systému pro rozvoj čtenářské gramotnosti, zvyšování osobních kompetencí, inspiraci jinými školami, získání čtenářských metřů, možnost sdílet zkušenosti, lepší schopnost zařadit texty do výuky, vliv na matematickou gramotnost, schopnost rozumět zadání, přehled o možnostech a moderních trendech, práce s ilustracemi a motivačním čtením, reflexe pedagogické praxe, další podněty pro výuku, vzdělávání, lepší spolupráce se žáky, rozvoj jejich dovedností, spolupráce na vyšší úrovni, žáci lépe chápou souvislosti, propojení s mladou generací, nabídka aktivit MAP – není nutno hledat jinde, zvýšení kompetencí pedagoga-knihovníka, moderní způsob vedení knihovny, využití literatury v praxi, logopedická prevence, estetické vnímání, vzdělávání pedagogů.

V oblasti cizích jazyků respondenti nejčastěji poptávali sdílení a přenos příkladů dobré praxe, rodilé mluvčí a různé druhy vzdělávacích aktivit. S ohledem na to byli v podzimních měsících roku 2021 školám poskytnuti rodilí mluvčí (viz výše v popisu aktivit), byly podpořeny pozice školních knihovníků a na webu projektu byla zřízena sekce pro školní knihovníky.

V oblasti matematické gramotnosti byl mj. posuzován přínos zřízení matematické platformy www.matematika.ostrava.cz. V rámci náplně této webové stránky byly osloveny školy ke sdílení příkladů dobré praxe, sdílení materiálů, metodik nebo jiných šiřitelných výstupů. Přes tuto výzvu nebyly ze škol obdrženy očekávané výstupy, což však mohlo být způsobeno nárůstem administrativy vlivem pandemie koronaviru nebo obecně vysokou administrativní zátěží škol, kdy školy na podobné aktivity nemají prostor. Školy se tedy zajímají o sdílené příklady dobré praxe a zkušenosti, avšak samy nejsou ochotny nebo nemají prostor se na tomto sdílení podílet ani jinak přispívat k rozvoji matematické platformy. Respondenti nejčastěji zaznamenali aktivity Šachy do škol, Šachy pro nejmenší, semináře na podporu matematické gramotnosti, robotiky, IT pomůcek ve vzdělávání, ICT vzdělávání, sdílení příkladů dobré praxe a užitečných informací na webu MAP a vznik matematické platformy.

Dosah aktivit z oblasti inkluze/rovných příležitostí ve vzdělávání v projektu MAP ORP Ostrava II

Respondenti nejčastěji zaznamenali nebo využili realizované semináře a webináře, dále sdílení příkladů dobré praxe a užitečných informací na webu projektu a Facebookové stránce, dále kurz logopedické prevence pro pedagogy MŠ a kurz Kids Skills. Žádnou podporu v této oblasti nezaznamenalo 17 % respondentů (37 osob). Jako dostatečnou spatřuje nabídku vzdělávacích aktivit v oblasti práce s žáky se SVP (včetně žáků nadaných) 82 % respondentů (181 z 220 odpovědí), avšak z těchto 181 respondentů

vyjádřilo absolutní souhlas s dostatečností 61, zatímco 120 uvedlo možnost „spíše ano“. Naproti tomu 39 respondentů spatřuje nabídku MAP jako nedostatečnou.

Zaznamenaná podpora škol z MAP ORP Ostrava II v oblasti kariérového poradenství

Respondenti nejčastěji zaznamenali zřízení webové platformy (68 odpovědí), sdílení příkladů dobré praxe a užitečných informací na webu projektu (66 odpovědí), semináře a webináře (66) a distribuci pomůcek – hry „Vzhůru do světa povolání“ (38) a e-knihu „Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání“ (36). Zároveň ale 62 respondentů uvedlo, že nezaznamenalo žádnou podporu kariérového poradenství z MAP ORP Ostrava II. Dále byli dotázáni, zda se dle jejich názoru od roku 2019 díky podpoře MAP ORP Ostrava II zlepšila úroveň kariérového poradenství v jejich/jimi zřizované škole nebo školách. Dle převážné většiny respondentů, kteří dovedou tuto věc posoudit, se díky podpoře MAP úroveň KP ve školách zlepšila, avšak je zde potřeba vidět i prostor pro zlepšení – téměř třetina respondentů označila „spíše ano“, zatímco „rozhodně ano“ uvedlo necelých 20 %. Dle uvedeného se nabízí prostor zejména v dalším zlepšování KP a jeho podpoře z MAP, ale také v propagaci aktivit MAP se zacílením na všechny cílové skupiny tohoto šetření. V roce 2021 jsme položili respondentům také otázku, zda začali v letech 2019-2021 využívat nově nějaké diagnostické nástroje nebo jiné pomůcky, které pomáhají v testování pracovního zaměření žáků nebo obecně pomáhají zlepšovat kvalitu KP ve školách. Nově využívanými nástroji jsou nejčastěji e-kniha „Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání“ (27), hra „Vzhůru do světa povolání“ (20) a aplikace MS Paktu „Můj život po škole“ (19). V dalších odpovědích mimo definované se objevilo využívání školního psychologa, exkurze na Úřad práce, www.infoabsolvent.cz, www.emiero.cz a plán začít využívat e-knihu a aplikaci „Můj život po škole“.

Zhodnocení přínosu projektu MAP ORP Ostrava II respondenty

Přínos projektu pro školy/SVČ, osobní přínos pro odborný růst respondenta/pedagogů, pro navázání partnerství a spolupráce i pro sdílení a získávání zkušeností je respondenty hodnocen převážně pozitivně, v každé oblasti zaujímají známky 1–2 nadpoloviční většinu a známky 1-3 valnou většinu odpovědí. Stejně je hodnocen přínos projektu také pro území ORP Ostrava. Jak vyplývá z výše uvedených skutečností, respondenti spatřují možnosti pro zlepšení v lepší informovanosti o projektu a realizovaných aktivitách, v zaměření některých vzdělávacích aktivit, ve větším sdílení příkladů dobré praxe a poskytnutí podmínek pro navázání partnerství a spolupráce.

Tabulka č. 27 Přínos projektu MAP ORP Ostrava II pro respondenta (osobní přínos)

	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%
Pro Váš odborný růst (138 odpovědí, rok 2019)	39	28 %	46	33 %	41	30 %	7	5 %	5	4 %
Pro Váš odborný růst (212 odpovědí, rok 2021)	84	40 %	74	35 %	43	20 %	6	3 %	5	2 %
Pro navázání partnerství a spolupráce (133, rok 2019)	30	23 %	43	32 %	40	30 %	14	10 %	6	5 %

Pro navázání partnerství a spolupráce (203, rok 2021)	61	30 %	54	27 %	59	29 %	20	10 %	9	4 %
Pro sdílení zkušeností (135, rok 2019)	33	24 %	48	36 %	37	27 %	10	7 %	7	5 %
Pro sdílení zkušeností (213, rok 2021)	79	37 %	76	36 %	42	20 %	9	4 %	7	3 %

Tabulka č. 28 Přínos projektu MAP ORP Ostrava II pro území ORP Ostrava

	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%
Pro odborný růst pedagogů, zřizovatelů (128 odpovědí, 2019)	41	32 %	40	31 %	37	29 %	5	4 %	5	4 %
Pro odborný růst pedagogů, zřizovatelů (193 odpovědí, 2021)	85	44 %	71	37 %	32	17 %	3	2 %	2	1 %
Pro navázání partnerství a spolupráce (125, 2019)	33	26 %	39	31 %	37	30 %	10	8 %	6	5 %
Pro navázání partnerství a spolupráce (191, 2021)	71	37 %	59	31 %	48	25 %	11	6 %	2	1 %
Pro sdílení a získávání zkušeností (126, 2019)	35	28 %	37	29 %	40	32 %	8	6 %	6	5 %
Pro sdílení a získávání zkušeností (193, 2021)	86	45 %	63	33 %	35	18 %	6	3 %	3	2 %

Ředitelky a pedagogičtí pracovníci mateřských škol hodnotí přínos projektu pro respondenta (osobní přínos):

- pro odborný růst průměrnou známkou 1,7
- pro navázání partnerství a spolupráce průměrnou známkou 2,0
- pro sdílení a získávání zkušeností průměrnou známkou 1,7

Ředitelky/pedagogové MŠ hodnotili také přínosy projektu pro celé území ORP Ostrava, a to:

- pro odborný růst pedagogů průměrnou známkou 1,6
- pro navázání partnerství a spolupráce průměrnou známkou 1,8
- pro sdílení a získávání zkušeností průměrnou známkou 1,7

Ředitelky a pedagogičtí pracovníci základních škol hodnotí přínos projektu pro respondenta (osobní přínos):

- pro odborný růst průměrnou známkou 2,0
- pro navázání partnerství a spolupráce průměrnou známkou 2,5
- pro sdílení a získávání zkušeností průměrnou známkou 2,1

Ředitelky/pedagogové ZŠ hodnotili také přínosy projektu pro celé území ORP Ostrava, a to:

- pro odborný růst pedagogů průměrnou známkou 2,0
- pro navázání partnerství a spolupráce průměrnou známkou 2,2
- pro sdílení a získávání zkušeností průměrnou známkou 2,1.

Vyvození závěrů

Z dostupných informací o realizovaných aktivitách, získaných informací respondentů dotazníkových a evaluačních šetření a informací sdělených osobně lze vyvodit následující:

1. Oblasti stanovené k implementaci nebo rozvíjení prostřednictvím vzdělávacích aktivit byly naplněny.
2. Nejlépe hodnoceny byly implementační aktivity Polytechnické vzdělávání v MŠ v ORP Ostrava, Šachy pro nejmenší, rozvoj oblasti kariérového poradenství a vzdělávací aktivity realizované známými osobnostmi z příslušné oblasti.
3. Nepodařilo se naplnit potenciál matematické platformy www.matematika.ostrava.cz. V roce 2022 bude provedena analýza potřebnosti a využitelnosti této platformy.
4. Přestože jsou v rámci projektu informovány subjekty v území prostřednictvím e-mailové komunikace, webových stránek projektu i profilu na sociální síti Facebook, také prostřednictvím osobní komunikace členů pracovních skupin a analytiků, stále je velké množství pedagogů, kteří nemají povědomí o všech možnostech, které projekt nabízel. To však do značné míry lze přisoudit celkové situaci kolem epidemie COVID SARS-19, kdy byli pedagogové i jejich žáci značně zatíženi distanční výukou a následně doháněním rozdílů mezi žáky, které způsobila, že nebylo jich prioritou podrobně sledovat každou nabídku, která na ně byla cílena. Významnou roli v tomto hrají také celková vysoká administrativní zátěž škol, která snižuje možnost a schopnost zaznamenat všechny nabídky na školy přicházející.
5. Účastníci vzdělávacích aktivit preferují prezenční aktivity před distančními, a to zejména z důvodu technických obtíží při distanční formě (jak na straně účastníků samotných, tak na straně realizátorů) a omezených možnostech online aktivit, což se také odrazilo v hodnocení těchto aktivit. Vzhledem k epidemiologické situaci však nebylo v možnostech projektu aktivity realizovat prezenčně.

Zpracoval: Bc. Karel Synek, DiS., koordinátor MAP